

การตอบสนองต่อนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางของ มณฑลชิงไห่ด้วยแผนพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม บนเส้นทางสายไหม

ศุภกร คนคล่อง¹

สำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย 57100
โทรศัพท์ 0-5391-6693 อีเมลล์ Suppakorn.kho@mfu.ac.th

(วันรับบทความ 22 พฤษภาคม 2563) (วันแก้ไขบทความ 12 มิถุนายน 2563)
(วันตอบรับบทความ 16 มิถุนายน 2563)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการตอบสนองนโยบายของมณฑลชิงไห่ต่อนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางซึ่งเป็นนโยบายหลักของประเทศจีน โดยปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือความเป็นมาของนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางและมาตรการหรือกระบวนการเพื่อสนับสนุนการดำเนินแผนพัฒนาเส้นทางสายไหม อีกทั้งยังศึกษาข้อมูลของมณฑลชิงไห่ในด้านภูมิประเทศ ประชากร เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับมณฑล โดยมณฑลชิงไห่ได้ตอบสนองนโยบายโดยการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมจากการดึงเอาเอกลักษณ์และความหลากหลายของประชากรที่มีความต่างกันทางชาติพันธุ์มานำเสนอโดยการผนวกวัฒนธรรมด้านต่างๆ เข้ากับการท่องเที่ยวและการกีฬาเพื่อเพิ่มมูลค่าของวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวภายในมณฑล ผ่านการเผยแพร่ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และทำการจัดแสดง

¹ อาจารย์ประจำสำนักวิชาจีนวิทยา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

นิทรรศการในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยข้อสรุปของวิจัยครั้งนี้คือการ
ที่มณฑลชิงไห่ได้ใช้ประโยชน์จากนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางมา
ผลักดันเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมให้เป็นที่ประจักษ์สู่สายตาของกลุ่ม
ประเทศอาเซียนและสังคมโลก เพื่อเป็นการดึงดูดผู้คนจากทั้ง
ภายนอกและภายในประเทศให้เข้ามาเยี่ยมชมและสัมผัสวัฒนธรรม
อันเป็นเอกลักษณ์ของมณฑลชิงไห่

คำสำคัญ นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง มณฑลชิงไห่ อุตสาหกรรม
วัฒนธรรม

บทนำ

เนื่องจากประเทศจีนได้ออกนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในหลายมิติและชูโรงในการกระตุ้นเศรษฐกิจระหว่างประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาค เส้นทางสายไหมใหม่ใหม่จะทำให้การไปมาหาสู่กันระหว่างประเทศเป็นไปได้ง่ายขึ้น และกลายเป็นระบบเศรษฐกิจแบบ “ไร้พรมแดน” โดยให้แต่ละมณฑลสนับสนุนด้วยการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมด้วยการดึงเอาความสามารถหรือจุดเด่นของแต่ละมณฑลออกมาตอบสนองต่อนโยบายหลักของประเทศ อีกทั้งยังเป็นการประชาสัมพันธ์จุดเด่นของมณฑลออกสู่ภายนอก ภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางได้มีการพูดถึงแผนปฏิบัติการเชื่อมโยงประชาชน (People-to-People Bond) ที่พูดถึงการมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมสินค้าทางวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศในแถบเส้นทาง (WU Chu-qi, 2017) ไม่ว่าจะเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม สื่อวิทยุ ภาพยนตร์และโทรทัศน์ ภาพยนตร์ต้นทุนต่ำ ศิลปะพื้นบ้านของประเทศต่างๆ และการเกิดขึ้นของแผนปฏิบัติการเชื่อมโยงประชาชน (People-to-People Bond) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวผ่านการจัดนิทรรศการต่างๆ และยังมีการละเว้นกฎเกณฑ์บางอย่างในการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวระหว่างประเทศในแถบเส้นทาง

มณฑลชิงไห่จึงได้มีการตอบสนองต่อนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางผ่านการออกแผนพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมบนเส้นทางสายไหม (2018-2025) ภายใต้แผนพัฒนานี้ มณฑลชิงไห่มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนให้มีมูลค่าสูงขึ้นจากการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนของชนเผ่าที่มีวัฒนธรรมหลากหลายบน

เส้นทางสายไหมทางบก (LI Qing-yu, 2018) ทั้งนี้แผนพัฒนาฉบับนี้ มีการพูดถึงการดึงเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมของตนเองออกมา ผสมเข้ากับด้านอื่นๆ รวมถึงใช้ประโยชน์จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มาเผยแพร่วัฒนธรรมของมณฑลออกสู่สังคมภายนอก โดยนำ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของมณฑลชิงไห่ที่ถูกพูดถึงกันเป็นวงกว้าง ซึ่งมาจากการรวมกันของชาติพันธุ์กว่า 6 ชาติพันธุ์ ซึ่งล้วนมีศิลปะ ประเพณี การร้องเล่นเต้นรำที่เป็นเอกลักษณ์ของตน (ZHU Xi-quan, 2018) รวมไปถึงเรื่องเล่าพื้นบ้านที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน จนถึงปัจจุบันและเนื่องจากมณฑลชิงไห่มีลักษณะทางภูมิประเทศที่เป็นเอกลักษณ์ เพราะมณฑลชิงไห่ตั้งอยู่บนพื้นที่ที่สามารถเรียกได้ว่าเป็นหลังคาโลกนั่นก็คือ ที่ราบสูงชิงไห่-ทิเบต อีกทั้งมณฑลชิงไห่ยังเป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำสำคัญสามสาย ได้แก่ แม่น้ำแยงซีเกียง แม่น้ำเหลือง และแม่น้ำล้านช้าง และมีทะเลสาบน้ำเค็มที่ใหญ่ที่สุดในประเทศจีน คือ ทะเลสาบชิงไห่ จึงก่อให้เกิดสถานที่ทางวัฒนธรรมที่สำคัญหลายแห่ง ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ที่มีความเกี่ยวข้องกับ ประวัติศาสตร์ และยังมีสถานที่ที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ถนนสำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือพิพิธภัณฑ์ที่ถ่ายทอดเรื่องราวที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของมณฑลชิงไห่ รวมไปถึงมีประเพณีและศิลปะอันหลากหลายของชนเผ่าที่อาศัยอยู่ในร่วมกัน ส่งผลให้มณฑลชิงไห่มี วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์

วัฒนธรรมต่าง ๆ เหล่านี้สามารถนำไปรวมกับการท่องเที่ยว และกีฬาเพื่อต่อยอดการประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมของมณฑลให้ออกสู่สังคมภายนอก และอีกนัยหนึ่งก็เพื่อเป็นการดึงดูดผู้คนภายนอกเข้ามายังมณฑล โดยวิธีการเผยแพร่มีหลากหลายวิธี หนึ่งในนั้นคือการนำ วัฒนธรรมไปเผยแพร่ผ่านเครือข่าย การเผยแพร่ร่วมกันของ

วัฒนธรรมกับกีฬาและการท่องเที่ยวนอกจากจะเป็นการผลักดันวัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จักแล้วยังเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวและการออกกำลังให้เกิดขึ้นเป็นวงกว้าง โดยจุดประสงค์ของการที่มณฑลชิงไห่ออกแผนพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมนี้ก็เพื่อตอบสนองต่อนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางซึ่งเป็นนโยบายหลักของประเทศ

“การผสมผสานวัฒนธรรมเข้ากับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว” แนวความคิดของการพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

การนำวัฒนธรรมของท้องถิ่นผสมผสานเข้ากับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว กลายเป็นประเด็นศึกษาที่ผู้คนต่างให้ความสนใจเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเริ่มเป็นที่นิยมในหมู่นักท่องเที่ยว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวทั่วโลกต่างพยายามหยิบยกรั้ววัฒนธรรมท้องถิ่นมาผนวกกับการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยในปัจจุบันนักวิชาการทั่วโลกต่างให้ความสนใจกับแนวความคิดการผสมผสานวัฒนธรรมเข้ากับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว Silberberg (1995) เคยกล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือการที่ผู้คนให้ความสนใจกับประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต สถาปัตยกรรมเชิงวัฒนธรรม ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง จนทำให้เกิดพฤติกรรมการท่องเที่ยวขึ้น ส่วน Cohen (1988) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเกิดจากความสนใจที่ผู้คนมีต่อสินค้าเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง จนต้องการศึกษาแหล่งที่มา จนเกิดเป็นพฤติกรรมการท่องเที่ยวขึ้น ทั้งนี้ Hughes (2002) ได้สรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไว้ในบทความของเขาความว่า แต่เดิมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว กับวัฒนธรรมมีความเชื่อมโยงกันมาตั้งแต่ต้น เพียงแต่เราอาจจะให้ความสำคัญในเชิงวัฒนธรรมไม่มากเพียงพอ และหาก

ปราศจากการท่องเที่ยว อาจจะทำให้วัฒนธรรมบางอย่างสูญหายไป และผลวิจัยของ David (2010) ได้สรุปไว้ว่า สินค้าวัฒนธรรม หรือ อุตสาหกรรมวัฒนธรรมได้รับประโยชน์เป็นอย่างมากจากการพัฒนา ตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่า นักวิชาการทางฝั่ง ตะวันตกต่างให้ความสำคัญเกี่ยวกับแนวความคิดของการผสมผสาน วัฒนธรรมเข้ากับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จนกลายมาเป็นการจุดประกายความคิดให้กับประเทศจีน ตลอดจนนักวิชาการชาวจีนที่เริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการศึกษาในประเด็นดังกล่าว

ZHANG Wen-jun (2009) กล่าวว่า การผสมผสานตัวของ วัฒนธรรมกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แทรกซึมอยู่ตามพฤติกรรมของ นักท่องเที่ยว ดูได้จากการไปท่องเที่ยวในสถานที่สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ หรือการท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลพิเศษ โดยผลวิจัย YUAN Jun และ ZHANG Meng (2010) ชี้ให้เห็นว่า การท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม มีองค์ประกอบสำคัญอยู่ 3 ประการ คือ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม และสินค้าทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับ HU Juan (2010) ที่กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคือการดื่มด่ำ กับรูปแบบต่าง ๆ ของวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการแสดง การ เถลิงฉลองเทศกาลสำคัญ อาหารท้องถิ่น ตลอดจนสินค้าจีปาทะ ทั้งนี้ จากผลการวิจัยของ TIAN Yun-hai JIANG Cai-fang (2011) พบว่า กิจกรรม และสินค้าเชิงวัฒนธรรม คือสิ่งที่สร้างภาพลักษณ์ และเป็นสิ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับพื้นที่นั้น ๆ ให้ดีมากยิ่งขึ้น

การประกาศนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง จึงกลายมา เป็นตัวกระตุ้นสำคัญที่จะผลักดันให้อุตสาหกรรมวัฒนธรรม ผสมผสาน เข้ากับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ดี และเป็นระบบยิ่งขึ้น โดยใช้ประโยชน์

จากจุดเด่นทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ที่หลากหลาย เอกลักษณ์ต่าง ๆ ทางวัฒนธรรมในแต่ละมณฑลในประเทศจีน และนอกเหนือจากการท่องเที่ยว ภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง ยังมีแผนการผลักดันอุตสาหกรรมวัฒนธรรม ผ่านกีฬา และระบบอินเทอร์เน็ตอีกด้วย

นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง กับการสนับสนุนอุตสาหกรรมวัฒนธรรม

ในอดีตประเทศจีนมีเส้นทางสำหรับติดต่อสื่อสารกับประเทศในแถบตะวันออกและตะวันตก โดยเส้นทางนั้นถูกเรียกว่าเส้นทางสายไหม ซึ่งมีไว้เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและทำการค้ากัน ต่อมาในปัจจุบันได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงจนกลายเป็น Belt and Road Initiative (BRI) หรือนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางที่ริเริ่มโดยประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ของจีน ที่นำเส้นทางสายไหมเก่ามาพัฒนาและต่อยอดให้กลายเป็นเส้นทางที่ใช้ในปัจจุบัน ซึ่งโครงการนี้เป็นโครงการขนาดใหญ่ในการพัฒนาและเดินทางเปิดประเทศ มุ่งเน้นไปที่การเชื่อมโยง 3 ทวีปเข้าด้วยกันได้แก่ เอเชีย แอฟริกา และยุโรป ทั้งนี้เพื่อแสวงหาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมระหว่างจีนกับประเทศในแถบเส้นทาง (Andrew, 2019) ด้วยการเชื่อมเส้นทางทั้งทางบกและทางทะเล โดยเส้นทางคมนาคมทางบก (Belt) จะมีการใช้ระบบราง (รถไฟ) เป็นหลัก โดยเริ่มจากเมืองซีอาน ผ่านรัฐต่าง ๆ ในเอเชียกลาง กรุงเตหะรานของอิหร่าน นครอิสตันบูลของตุรกี กรุงมอสโกของรัสเซีย และไปสิ้นสุดที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ส่วนเส้นทางคมนาคมทางทะเล (Road) จะเริ่มจากเมืองฝูโจว ผ่านเมืองท่าต่าง ๆ ในทะเลจีนใต้ ลงสู่กรุงฮานอย กรุงจาการ์ตา กรุงกัวลาลัมเปอร์ กรุงโคลัมโบในศรีลังกา ไปสู่กรุงไนโรบี

ของเคนยา กรุงเอเธนส์ของกรีซ นครเวนิสของอิตาลี ไปสิ้นสุดที่นครรีอตเตอร์ดัมและกรุงลอนดอนในที่สุด ทั้งนี้ยังประกอบไปด้วยระเบียงเศรษฐกิจทางบก 5 เส้นทาง และเส้นทางทะเล 1 เส้นทาง ส่งผลให้ทุกมณฑลในประเทศจีน ใช้ประโยชน์จากนโยบายนี้ในการส่งเสริมเศรษฐกิจ การค้า การเงิน และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมภายในมณฑลสู่ประเทศภายนอก

รูปที่ 1 เส้นทางสายไหมภายใต้นโยบาย “หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง”
ที่มา Economist (2019)

การประชุม “ซอริเริ่มหนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง” (Belt and Road Forum for International Cooperation) ที่ถูกจัดขึ้นที่กรุงปักกิ่ง ประเทศจีน โดยประธานาธิบดีสี จิ้นผิง เมื่อเดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ. 2017 มีผู้นำภาครัฐกว่า 28 ประเทศทั่วโลก รวมถึงองค์กรระหว่างประเทศเข้าร่วมการประชุม ซึ่งได้อภิปรายถึงข้อปฏิบัติการต่าง ๆ ภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง โดยหนึ่งในข้อปฏิบัติการของการประชุมในครั้งนี้ที่ส่งผลถึงวัฒนธรรมโดยตรงคือ

การเชื่อมโยงประชาชน (People-to-People Bond) ซึ่งเน้นการแลกเปลี่ยนทางวิชาการ การศึกษา การท่องเที่ยว และวัฒนธรรม ซึ่งมีลักษณะและวิธีการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย (WU Chu-qi, 2017) โดยประเทศจีนและประเทศบนแถบเส้นทางได้เป็นเจ้าภาพในการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่วัฒนธรรมร่วมกัน อาทิ เทศกาลดนตรี งานหนังสือ รวมถึง “งานมหกรรมสินค้าจีน-อาเซียน” (China - ASEAN Expo Cultural Exhibition) ซึ่งถูกจัดขึ้นทุกปีที่ศูนย์ประชุมและจัดแสดงสินค้านานาชาตินครหนานหนิง เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง ซึ่งหลังจากได้มีการประกาศแผนปฏิบัติการเชื่อมโยงประชาชน (People-to-People Bond) ขึ้นมา ภายในงานก็ได้มีการสอดแทรกนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางเข้าไปด้วย (Siriluk, 2018) โดยมุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมสินค้าทางวัฒนธรรมของกลุ่มประเทศในแถบเส้นทาง ไม่ว่าจะเป็นสินค้าทางวัฒนธรรม สื่อวิทยุ ภาพยนตร์และโทรทัศน์ ภาพยนตร์ต้นทุนต่ำ และศิลปะพื้นบ้านของประเทศต่างๆ นอกจากนี้ยังมี “เทศกาลภาพยนตร์นานาชาติเส้นทางสายไหม” (Silk Road International Film Festival) ที่เน้นจัดแสดงภาพยนตร์จากประเทศตามแถบเส้นทางเป็นหลักและสถานที่การจัดงานมีสองแห่งคือเมืองซีอานและฉู่โจว โดยจะมีการจัดสลับกันในแต่ละปี (ZENG Zhen-huang, 2019) ซึ่งทั้งสองแห่งเป็นเมืองต้นทางของนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง “Belt and Road initiative” เทศกาลภาพยนตร์นี้เป็นที่รู้จักในฐานะเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนภาพยนตร์เชิงวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ตามแนวแถบเส้นทาง โดยเทศกาลนี้นับว่าเป็นสื่อกลางในการเผยแผ่วัฒนธรรมของกลุ่มประเทศในแถบเส้นทาง

นอกจากนี้ข้อปฏิบัติการเชื่อมโยงประชาชน (People-to-People Bond) ยังได้มุ่งเน้นการขยายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว โดยประเทศจีนได้จัดให้มีการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศในแถบเส้นทาง อีกทั้งยังได้ลงนามในข้อตกลงยกเลิกวีซ่ากับ 57 ประเทศ และปรับปรุงขั้นตอนการสมัครวีซ่าของอีก 15 ประเทศให้มากยิ่งขึ้น จึงทำให้การท่องเที่ยวระหว่างประเทศจีนและประเทศในแถบเส้นทาง มีความสะดวกมากขึ้น และนักท่องเที่ยวก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น นอกเหนือจากข้อปฏิบัติการเชื่อมโยงประชาชน (People-to-People Bond) แล้วยังมีข้อปฏิบัติการประสานนโยบาย (Policy Coordination) คือการประสานนโยบายในมณฑลต่าง ๆ กับประเทศในแถบเส้นทาง โดยทำข้อตกลงและโครงการร่วมกัน เนื่องจากมณฑลชิงไห่มีศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีอันเกิดจากวิถีชีวิตและลักษณะทางภูมิประเทศของคนในมณฑล ซึ่งถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว (LIU Jia, 2019) จึงทำให้มณฑลชิงไห่ดึงดูดเด่นทางวัฒนธรรมตรงนี้มาตอบสนองต่อนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง โดยการนำศิลปะ และวัฒนธรรมของมณฑลไปเข้าร่วมจัดแสดงในนิทรรศการต่าง ๆ ที่นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง ให้การสนับสนุน อีกทั้งยังสามารถใช้โอกาสในการยกเลิกวีซ่าของหลากหลายประเทศ ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาท่องเที่ยวในมณฑลมากยิ่งขึ้น

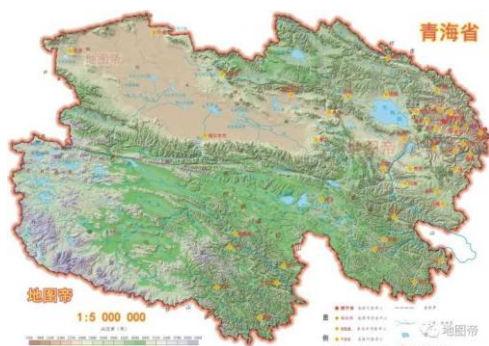
ลักษณะทางภูมิประเทศของมณฑลชิงไห่ และความหลากหลายของชาติพันธุ์

มณฑลชิงไห่ มีชื่อย่อว่า “ชิง” คำว่า “ชิงไห่” ในภาษาจีน แปลว่าทะเลสีเขียว เนื่องจากชาวท้องถิ่นไม่เคยเห็นทะเลมาก่อน จึงเข้าใจว่า ทะเลสาบชิงไห่ก็คือ “ทะเล” หรือ “ไห่” จึงนิยมเรียกว่า “ซี

ไห่” ซึ่งแปลว่า “ทะเลตะวันตก” โดยเมืองเอกของมณฑลชิงไห่คือ นครซีหนิง

ลักษณะทางภูมิประเทศของมณฑลชิงไห่

มณฑลชิงไห่ตั้งอยู่บนที่ราบสูงชิงไห่-ทิเบต ทำให้มณฑลชิงไห่ได้รับขนานนามว่า “หลังคาโลก” ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศจีน โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ ทางทิศเหนือของมณฑลติดต่อกับเขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์และมณฑลกานซู ทิศใต้ติดต่อกับเขตปกครองตนเองทิเบตและมณฑลเสฉวน ทิศตะวันออกติดต่อกับมณฑลกานซู ทิศตะวันตกติดต่อกับเขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์และเขตปกครองตนเองทิเบต นอกจากนี้มณฑลชิงไห่ยังมีลักษณะภูมิประเทศโดยส่วนมากเป็นเขาสูง ทะเลสาบ ทุ่งหญ้าและทะเลทราย

รูปที่ 2 แผนที่มณฑลชิงไห่

ที่มา <https://zhuanlan.zhihu.com/p/58151398>

ภายในมณฑลชิงไห่มีทะเลสาบน้ำเค็มที่ใหญ่ที่สุดของประเทศคือ “ทะเลสาบชิงไห่” โดยสหประชาชาติได้จัดทะเลสาบแห่ง

นี้ให้เป็น “พื้นที่ชุ่มน้ำแหล่งสำคัญของโลก” และได้เข้าร่วม “อนุสัญญาแรมซาร์” หรือ “อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติโดยเฉพาะในการเป็นถิ่นที่อยู่ของนกน้ำ” ซึ่งได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางจากประชาคมโลก (China Radio International, 2017) นอกจากนี้มณฑลชิงไห่ถือได้ว่าเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำแยงซีเกียง แม่น้ำเหลือง และแม่น้ำล้านช้าง ด้วยเหตุนี้ทำให้มณฑลชิงไห่จึงถูกขนานนามว่าเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำของประเทศจีน (SONG Guan-feng, 2018) นอกเหนือจากนี้สภาพภูมิอากาศของมณฑลชิงไห่มีความหนาวเย็นเนื่องจากตั้งอยู่บนที่ราบสูง ส่งผลให้ฤดูหนาวในมณฑลชิงไห่มีระยะเวลาที่ยาวนานกว่าฤดูอื่น โดยที่อุณหภูมิต่ำสุดมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ติดลบ 20 องศาและอุณหภูมิสูงสุดอยู่ที่ติดลบ 7 องศา ถือเป็นอากาศที่หนาวเย็นมาก ในส่วนของฤดูร้อนมีระยะเวลาที่สั้นกว่า มีอุณหภูมิอยู่ที่ 5-20 องศา ถึงแม้ฤดูร้อนของมณฑลชิงไห่จะไม่ได้ร้อนมาก แต่การเกิดพายุและมรสุมนั้นยาวนานถึง 60-80 วัน ในส่วนของฤดูฝน จะมีอากาศแห้ง ฝนตกน้อย มีอุณหภูมิอยู่ที่ประมาณ 5 องศาหรือน้อยกว่านั้น (MA Li, 2019) มณฑลชิงไห่ยังมีทุ่งหญ้าที่กว้างใหญ่ไพศาล เป็นหนึ่งในสี่เขตปศุสัตว์ของจีน ทั้งมณฑลได้เลี้ยงสัตว์พันธุ์ต่างๆ กว่า 400 ชนิด มีพืชป่ากว่า 1,000 ชนิด ปกคลุมพื้นดินของชิงไห่

ชาติพันธุ์ และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมในมณฑลชิงไห่

มณฑลชิงไห่ เป็นมณฑลที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 4 ในประเทศจีน มีกลุ่มชนเผ่า ชาติพันธุ์ที่หลากหลายอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยจากข้อมูลในปี ค.ศ. 2019 (XING Hai-ning, 2019) ชาติพันธุ์หลักที่อาศัยอยู่ในมณฑลมีดังนี้ กลุ่มชาติพันธุ์ทิเบต ซึ่งนับเป็น

24.44% ของมณฑล เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากที่สุดในมณฑล
ชิงไห่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมืองปกครองตนเองทิเบตแห่งต่าง ๆ เมือง
ซีหนิง และเมืองไห่ตง ชาวทิเบตมีตัวอักษรและภาษาเป็นของตนเอง
มีมรดกทางวัฒนธรรมที่รุ่งเรือง นิยมทำอาชีพเลี้ยงสัตว์และ
การเกษตร กลุ่มชาติพันธุ์หุย ซึ่งนับเป็น 14.83% ของมณฑล เป็น
กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากในมณฑลชิงไห่เป็นอันดับสอง รองจาก
กลุ่มชาติพันธุ์ทิเบต ศาสนาที่ชาวหุยส่วนใหญ่นับถือคือศาสนาอิสลาม
กลุ่มชาติพันธุ์ถู่ ซึ่งนับเป็น 3.63% ของมณฑล เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มี
ประชากรค่อนข้างน้อย ชาวถู่มีภาษาและอักษรเป็นของตนเอง
โดยทั่วไปชาวถู่ นับถือศาสนาพุทธ อาชีพของชาวถู่เน้นไปที่การผลิต
ทางการเกษตรเป็นหลัก กลุ่มชาติพันธุ์ซาลา ซึ่งนับเป็น 1.90% ของ
มณฑล ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหุบเขาแม่น้ำฮวงโห ซีหนิง หวงหนาน ไห
เป่ย์ และไห่ซี ชาวซาลามีภาษาแต่ไม่มีตัวอักษรเป็นของตัวเอง นับถือ
ศาสนาอิสลาม อาชีพเน้นการผลิตทางการเกษตรเป็นหลักเหมือนกับ
ชาวถู่ กลุ่มชาติพันธุ์มองโกล ซึ่งนับเป็น 1.77% ของมณฑล เป็นกลุ่ม
ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานและมีวัฒนธรรมที่งดงาม ชาวมองโกลส่วน
ใหญ่อาศัยอยู่ในเมืองปกครองตนเองมองโกล และทิเบตไห่ซี รวมถึง
เมืองซีหนิง ชาวมองโกลมีภาษาและตัวอักษร เป็นของตัวเอง ชาวมอง
โกลส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ทำอาชีพด้านการเลี้ยงสัตว์เป็นหลัก
นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ซึ่งนับเป็น 0.40% ของมณฑล ซึ่งมี
ชาติพันธุ์เหล่านี้มีการกระจายตัวกันอยู่ตามพื้นที่ต่างๆภายในมณฑล
(Ethnic and religious affairs, 2017)

วัฒนธรรม หมายถึง ทุกสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้ใน
ชีวิตประจำวัน เป็นภูมิปัญญาที่ผู้คนในแต่ละสังคมรุ่นก่อนๆ คิด
สร้างสรรค์ และพัฒนาขึ้นจากของเดิม แล้วถ่ายทอดสืบต่อมายังคน

รุ่นหลัง โดยผ่านทางกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ วัฒนธรรมจึงนับเป็น ภูมิปัญญาหรือมรดกทางสังคมอย่างหนึ่ง ตัวอย่างของวัฒนธรรม สำคัญ ได้แก่ ภาษา ธรรมเนียม ประเพณี ศิลธรรม กฎหมาย วิธีการ ดำเนินชีวิต เครื่องมือเครื่องใช้ ศิลปะ วิทยาศาสตร์ การปกครอง ศาสนา รวมถึงอุปกรณ์ที่เป็นวัตถุหรือสิ่งประดิษฐ์ และวัฒนธรรมของ แต่ละมณฑลก็จะมี ความแตกต่างกัน จนก่อให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ของ กลุ่มหรือวัฒนธรรมของกลุ่ม ทั้งนี้แต่ละมณฑลหรือหัวเมืองใหญ่ของ ประเทศจีนนั้นชุกชอนสิ่งต่างๆอันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวอาทิ ทัศนียภาพทางธรรมชาติที่สวยงาม สิ่งปลูกสร้างที่มนุษย์รังสรรค์ขึ้น อย่างน่าอัศจรรย์ใจ

มณฑลซิงไห่เป็นมณฑลที่มีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนใคร โดย เอกลักษณ์และจุดเด่นของมณฑลซิงไห่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นการรวมกลุ่มของประชากรจาก หลายหลายชาติพันธุ์ ซึ่งแต่ละชาติพันธุ์ต่างก็มีวัฒนธรรมประเพณี และการละเล่นที่เป็นของตนเอง ส่งผลให้มณฑลซิงไห่เป็นมณฑลที่มี การผสมผสาน และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม รวมถึงยังมี เรื่องเล่า เพลงพื้นบ้าน ศิลปะของแต่ละชนเผ่าที่มารวมกันอยู่ใน มณฑลซิงไห่ จนทำให้มณฑลซิงไห่ถูกขนานนามว่าเป็นเมืองแห่ง เสียงเพลงและการเต้นรำ (คมชัดลึก, 2019) โดยตัวอย่างของ วัฒนธรรมที่เป็นเรื่องเล่าที่ได้มีการพูดถึงและถูกเผยแพร่ต่อๆ กันมา คือ มหากายเกซาร์ โดยต้นกำเนิดของมหากายเกซาร์นี้อยู่ที่เมือง ปกครองตนเองที่เบตกั่วลั่ว มณฑลซิงไห่ เรื่องเล่าแทบทุกเรื่องในมหา กายเกซาร์มีความเกี่ยวพันกับภูเขามะอานาชิงและแหล่งกำเนิด ของแม่น้ำเหลือง ปัจจุบันพื้นที่นี้ยังคงมีบรรยากาศวัฒนธรรมมหา กายเกซาร์ที่เข้มข้นมาก ในเมืองแห่งนี้ มีศูนย์วิจัย พิพิธภัณฑ์ และ

ห้องสมุดเกี่ยวกับวัฒนธรรมเกซาร์เพื่อที่จะเผยแพร่ให้ทุกคนได้รับรู้ และในส่วนของวัฒนธรรมที่เป็นเพลงพื้นบ้านของแต่ละชนเผ่า เพลง จ้างจูลาอี เป็นเพลงพื้นบ้านที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก มีการร้องที่หลากหลายและจังหวะที่ค่อนข้างกระชับ นอกจากนั้นภาษาของแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกันจึงทำให้เพลงมีความแตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่นซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นของเขตมีเฉพาะในเมืองปกครองตนเองทิเบตไห่หนาน และมีเพลงฮวาเออร์ ซึ่งเป็นเพลงพื้นบ้านที่ได้มีการผสมผสานระหว่างชนเผ่าซาลา ชนเผ่าทิเบต ชนเผ่าฮั่น และชาวมุสลิมนอกเหนือจากนี้ยังมีเพลงอันเจ้า เพลงหลุนจีว ที่ถือว่าเป็นการแสดงที่มีชื่อเสียงของชนเผ่าต่าง ๆ อีกด้วย ต่อมาในส่วนของศิลปะวัฒนธรรมพื้นบ้านดั้งเดิมที่เรารู้จักอย่างแพร่หลายคือศิลปะเรือกง ศิลปะดอกบัวแปดกลีบ ซึ่งมีทั้งในรูปแบบของภาพวาด ลายสลัก รูปปั้นและรูปแบบอื่นๆอีกกว่า 8 รูปแบบ ทั้งนี้ยังมีผ้าปักลายก๊วยหนานทิเบตซึ่งเป็นตัวแทนศิลปะวัฒนธรรมพื้นบ้านของชนเผ่าทิเบต ชนเผ่ากู๋และชนเผ่าซาลา ความหลากหลายของชนเผ่าที่อาศัยอยู่ในมณฑลชิงไห่แห่งนี้เองที่เป็นจุดกำเนิดของประวัติศาสตร์ ประเพณี ศิลปะ ศาสนาและรูปแบบทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของมณฑลชิงไห่ (QH News, 2016)

นอกจากนี้การที่ชิงไห่มีลักษณะภูมิประเทศโดยส่วนมากเป็นเขาสูง ทะเลสาบ ทุ่งหญ้าและทะเลทราย ส่งผลให้มีสถานที่หลายแห่งที่น่าสนใจทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น โดยสถานที่ที่น่าสนใจอย่างเช่น ทะเลสาบชิงไห่ ทะเลสาบน้ำเค็มที่ใหญ่ที่สุดของจีนขนาดพื้นที่ 4,500 ตารางกิโลเมตรมีระยะทางรอบทะเลสาบ 30 กิโลเมตร หรือจะเป็นเกาะไห่ซีซานที่อยู่ในทะเลสาบชิงไห่มีพื้นที่เพียง 0.27 ตารางกิโลเมตรแต่กลับมีนกนับแสนตัวมาทำรัง

และอาศัยอยู่ที่นี้ ในช่วงฤดูวางไข่จะมีไข่นกเรียงรายเกลื่อนกลาด จึงเรียกสถานที่นี้ว่า “เกาะไข่” และมีทะเลสาบชิงซูที่นับว่าเป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรมจีนมาอย่างยาวนาน เพราะมีการค้นพบซากฟอสซิลของมนุษย์วานรเป็นจำนวนมาก (China Radio International, 2017) รวมไปถึงสถานที่สำคัญอย่างเมืองเอกของมณฑลชิงไห่คือนครซีหนิงเป็นสถานที่ที่ในอดีตมีบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์เดินทางผ่าน คือเจ้าหญิงเหวินเฉิงแห่งราชสำนักถัง ผู้ซึ่งอภิเษกสมรสกับพระเจ้าซอนซันกัมโป พระมหากษัตริย์ทิเบต ถือเป็นการอภิเษกสมรสเพื่อสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีระหว่างราชสำนักถังกับทิเบตในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 7 อีกทั้ง นครซีหนิงยังมีความสำคัญในฐานะที่เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางรถไฟสายชิงไห่-ทิเบตที่ได้ชื่อว่าเป็นเส้นทางรถไฟที่สูงที่สุดในโลก และยังมีทะเลสาบเกลือฉาซ่า เป็นทะเลสาบเกลือ 1 ใน 4 ของมณฑลชิงไห่ และเป็นทะเลสาบเกลือเพียงหนึ่งเดียวที่พัฒนาขึ้นเพื่อการท่องเที่ยว เพราะความหนาแน่นของเกลือทำให้พื้นน้ำ (เกลือ) มีความใสดูดังกระจกจนได้รับฉายาว่าเป็นกระจกแห่งท้องฟ้า โดยสถานที่เหล่านี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เกิดจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์อันยาวนานรวมถึงเป็นสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญในอดีต ซึ่งสถานที่สำคัญเหล่านี้ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของมณฑลชิงไห่ที่สามารถดึงดูดผู้คนให้เข้ามาชมมณฑลและบอกเล่าออกไปสู่ภายนอกได้

ปัจจุบัน ได้มีนักออกแบบจากมณฑลกุ้ยโจว ชื่อว่า ฉือซางหง ได้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์โลโก้ประจำเมืองและมณฑลขึ้นมา โดยเป็นการนำอักษรจีนรวมเข้ากับภาพพิเศษของแต่ละ

ท้องถิ่นไว้แล้วสร้างสรรค์ออกมาเป็นโลโก้ประจำมณฑล โดยนักออกแบบฉือซางหงได้นำเอกลักษณ์ของมณฑลชิงไห่ คือทะเลสาบชิงไห่และตัวจามรีปา มาเป็นแนวคิดในการสร้างโลโก้ขึ้นมา (เอ็มจีอาร์, 2017)

รูปที่ 3 โลโก้ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวมณฑลชิงไห่

ที่มา <https://mgronline.com/china/detail/9600000038046>

การผสมวัฒนธรรมเข้ากับการท่องเที่ยว กีฬา และอินเทอร์เน็ต

นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางมีจุดประสงค์เพื่อให้ทุกมณฑลมีส่วนร่วมในการผลักดันนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางร่วมกัน ด้วยเหตุนี้เองมณฑลชิงไห่จึงได้มีการตอบสนองต่อนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางผ่านการออกแผนพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมบนเส้นทางสายไหม (2018-2025) ซึ่งเนื้อหาของแผนพัฒนานี้จะมีการพูดถึงการยกระดับอุตสาหกรรมวัฒนธรรมผ่านการเผยแพร่วัฒนธรรมออกไปในรูปแบบต่างๆ หนึ่งในนั้นคือการที่มณฑลชิงไห่นำวัฒนธรรมรวมเข้ากับด้านอื่นๆ (Li Qing-yu, 2018) อาทิ การท่องเที่ยวและกีฬา ทั้งนี้ภายใต้แผนพัฒนายังได้พูดถึงนำสื่ออินเทอร์เน็ตมาเป็นช่องทางในการเผยแพร่วัฒนธรรมของมณฑลออกสู่สังคมภายนอก

รวมถึงยังเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวและผู้สนใจในวัฒนธรรมของชิงไห่ให้เข้ามามีบทบาทเพื่อเยี่ยมชมยังสถานที่จริง

การนำวัฒนธรรมมาใช้ร่วมกับด้านท่องเที่ยวและกีฬา

การรวมกันของวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว คือการสอดแทรกความรู้ทางวัฒนธรรมเข้าไปในการท่องเที่ยว นับว่าเป็นการศึกษาวัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้การรวมวัฒนธรรมเข้ากับการท่องเที่ยวนอกจากจะเป็นการเพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยวแล้ว การท่องเที่ยวยังกระตุ้นให้เกิดการซึมซับวัฒนธรรมของผู้ที่มาเยี่ยมชม ถือว่าเป็นการดึงดูดผู้คนให้มาเที่ยวในมณฑลชิงไห่มากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างชิงไห่ที่สวยงามทำให้มณฑลชิงไห่ได้มีการนำคุณค่าทางวัฒนธรรมของถนนโบราณทางไปซึ่งถือว่าเป็นถนนแห่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชิงไห่ รวมถึงยังมีการนำวัฒนธรรมของชนเผ่าและศาสนา มาเป็นเสาหลักในการเพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เนื่องด้วยมีความมุ่งหวังที่จะทำให้มณฑลชิงไห่เป็นที่หมายแห่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำให้มีการส่งเสริมการจัดเทศกาลต่าง ๆ การแสดงประจําฤดูกาลอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนต่อการเพิ่มมูลค่าดังกล่าว

การท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ที่เกิดจากวิถีชีวิตและความเชื่อของผู้คนในท้องถิ่น จะทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวัฒนธรรมในท้องถิ่นผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงเทศกาล ทั้งอาหารการกิน การแสดง และสินค้าอีกมากมาย (YAO Peng, 2019) อาทิ เทศกาลบูชาฟ้าดินเดือนหก ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 17 ถึง 25 เดือน 6 ตามปฏิทินจันทรคติ โดยชาติพันธุ์ทิเบต และชาติพันธุ์อุยกูร์ ในช่วงเทศกาลจะมีการบูชาเทพเจ้าตามความเชื่อของผู้คนในท้องถิ่น มีการ

แสดงพื้นบ้านต่าง ๆ มากมาย โดยจะมีการนำพืชพันธุ์ธัญญาหารที่
เพิ่งเก็บเกี่ยวมาแบ่งปันซึ่งกันและกัน ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถ
สัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่นที่หลากหลายได้ในคราวเดียว โดยเทศกาล
ส่วนมากจากมณฑลชิงไห่จะอยู่ในช่วงรอยต่อของฤดูร้อนและฤดูใบไม้
ร่วง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เหมาะกับอากาศบริเวณนั้นเย็นสบาย พืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ ถือว่าเป็นช่วงเวลาทองสำหรับการ
ท่องเที่ยวเลยทีเดียว

นอกจากนั้น ยังมีการส่งเสริมการเดินของแต่ละชนเผ่า การ
สนับสนุนศิลปปะงานฝีมือ อีกทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยว เช่น พิพิธภัณฑ์
ของแต่ละท้องถิ่น และโบราณสถานของอุทยาน ซึ่งสถานที่ดังกล่าว
สามารถเข้าไปเยี่ยมชมได้ โดยแต่ละแห่งได้ทำการจัดแสดงสิ่งของที่
เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นเอาไว้ด้วย และยังมีการ
สนับสนุนธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ถนนวัฒนธรรม การ
ท่องเที่ยวเชิงหมู่บ้าน และมีแผนในการเผยแพร่วัฒนธรรมร่วมกับ
นานาชาติ เพื่อเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการช่วยให้ชิงไห่กลายเป็นหนึ่ง
ในที่เหมาะสมสำหรับคนภายนอกในการเข้ามาท่องเที่ยววัฒนธรรม อาทิ
พื้นที่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมชาติพันธุ์ทิเบตทาเออร์ ที่รวม
เอาวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาติพันธุ์ทิเบตไปจัดแสดงในลักษณะงานจัด
แสดงรูปภาพ เวทีแสดงวัฒนธรรม และศูนย์การค้าสินค้าวัฒนธรรม
ไว้ในพื้นที่เดียว (LUO Yun-min, 2018) ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถ
เลือกซื้อเลือกชมวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ได้อย่างเต็มอิ่ม

การรวมกันของวัฒนธรรมและกีฬา คือการผสมผสาน
วัฒนธรรมเข้ากับกีฬา มีจุดประสงค์เพื่อจัดเส้นทางทางการแข่งกีฬาให้
ผ่านสถานที่ทางวัฒนธรรมของมณฑล เช่น การจัดการแข่งขันซี

จักรยานรอบทะเลสาบชิงไห่ (China Radio International, 2014) ซึ่งจุดเริ่มต้นอยู่ที่แม่น้ำหวงสุ่ย และจุดสิ้นสุดที่เมืองหยินชวน เขตปกครองตนเองหุยหนิงเฉีย โดยในระหว่างการแข่งขันจะผ่านเมืองต่างๆ ในมณฑลชิงไห่ ได้แก่ เมืองไห่ตง เมืองซีหนิง เมืองปกครองตนเองทิเบตไห่หนาน เมืองปกครองตนเองมองโกลและทิเบตไห่ซี เมืองปกครองตนเองทิเบตไห่เป่ย์ ทั้งยังผ่านเมืองต่าง ๆ ในมณฑลกานสூ ได้แก่ เมืองจางเย่ เมืองจินซาง เมืองอู่เว่ย รวมถึงผ่านเมืองจางเว่ย และเมืองหยินชวนในเขตปกครองตนเองหุยหนิงเฉียอีกด้วย เพื่อให้ผู้แข่งขันสามารถสัมผัสกับวัฒนธรรมของสถานที่ต่าง ๆ ได้ตลอดระยะทางการแข่งขัน และยังมีการจัดการแข่งขันข้ามแม่น้ำฮวงโหระดับเวิลด์คัพ โดยการแข่งขันนี้จัดขึ้นที่อำเภอปกครองตนเองซาลาสวินฮว่า เมืองไห่ตง หรือจะเป็นการแข่งขันปีนเขาระดับนานาชาติจัดขึ้นที่เมืองปกครองตนเองมองโกลและทิเบตไห่ซี ในการจัดการแข่งขันนี้ได้มีการดึงดูดนักท่องเที่ยวมากมายที่จะเข้าร่วมดื่มด่ำไปกับธรรมชาติที่สวยงามของมณฑล ทั้งนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้ผู้คนหันมาออกกำลังกายและรักสุขภาพมากขึ้น และยังเป็นการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมและเล่นกีฬาไปในตัว เพื่อผลักดันความร่วมมือระหว่างกระทรวงวัฒนธรรมและกระทรวงกีฬาผ่านการ ทั้งสองฝ่ายจึงร่วมมือกันโปรโมทการแข่งขันกีฬาเพื่อชมวัฒนธรรมขึ้นผ่านการสร้างสื่อทางกีฬาและการแสดงด้านกีฬา ทั้งนี้ นอกเหนือจากการจัดกีฬาดังกล่าวข้างต้น ทางมณฑลชิงไห่ยังได้จัดให้ถนนชิงจ้างเป็นเส้นทางออกกำลังกายและสถานที่พักผ่อนบนเส้นทางสายไหม อีกทั้งยังส่งเสริมอุตสาหกรรมกีฬารอบทะเลสาบชิงไห่อย่างมีประสิทธิภาพ

การนำเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการเผยแพร่ วัฒนธรรม

เครือข่ายอินเทอร์เน็ตคือเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่
เชื่อมโยงเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้เกิดการ
สื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยระบบอินเทอร์เน็ตทำให้
สามารถเคลื่อนย้ายข้อมูลข่าวสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งได้ โดยไร้
ข้อจำกัดในเรื่องของระยะทาง ทำให้การส่งข้อมูลสามารถทำได้หลาย
รูปแบบ ทั้งข้อความตัวหนังสือ ภาพ และเสียง โดยอาศัยเครือข่าย
โทรคมนาคมเป็นตัวเชื่อมต่อเครือข่าย ซึ่งทำให้คนทุกชาติทุกภาษา
สามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างเสรี โดยไม่ต้องเดินทางไปยังต้น
กำเนิดของแหล่งข้อมูล หรือที่ภาษาไทยในปัจจุบันเรียกว่า
“โลกาภิวัตน์” (โลกการสื่อสารไร้พรมแดน) ที่มีผลมาจากการ
พัฒนาการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง และเทคโนโลยี
สารสนเทศ อันแสดงให้เห็นถึงการเจริญเติบโตของความสัมพันธ์ทาง
เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงระหว่าง
ปัจเจกบุคคล ชุมชน หน่วยธุรกิจ และรัฐบาล ทุกทั้งโลก มณฑลชิงไห่
จึงได้ดึงประโยชน์จากมาใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับวัฒนธรรม
ออกสู่สังคมภายนอกทั้งในและนอกประเทศ โดยเป็นการเผยแพร่
วัฒนธรรมผ่านข่าวสาร วรรณกรรม เกม การ์ตูนบนแพลตฟอร์ม
อินเทอร์เน็ต รวมถึงมีการสร้างห้องสมุดดิจิทัล หอศิลป์ดิจิทัล และ
พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมดิจิทัลอีกด้วย (WANG Meng-meng, 2018)

ตัวอย่างเช่น ในพื้นที่เขตหวงจง เมืองซีหนิง ได้มีการนำเสนอ
แนวทางการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ด้วยการนำข้อมูล
ทางด้านการท่องเที่ยว การกีฬา ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมต่าง ๆ ใน
ท้องถิ่น ไปผลิตเป็นสื่อด้วยเทคโนโลยีเสมือนจริง(Augmented

Reality) เพื่อให้สามารถยกระดับการเผยแพร่วัฒนธรรมให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้คนสามารถรู้จัก และสัมผัสวัฒนธรรมต่าง ๆ ของเขตทางจงผ่านเทคโนโลยี โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปท่องเที่ยวถึงที่ นอกจากนี้ ยังมีการใช้แอปพลิเคชันสังคมออนไลน์ในการนำเสนอและเผยแพร่วัฒนธรรม โดยในช่วงที่ผ่านมา แอปพลิเคชันไควโฉ่ว (Kuaishou) ได้รับความนิยมอย่างมากจากกลุ่มวัยรุ่นในมณฑลชิงไห่ พวกเขาแนะนำเสนอวิถีชีวิตของชาติพันธุ์ต่าง ๆ ผ่านการอัดคลิปวิดีโอ และนำเสนอผ่านแอปพลิเคชันดังกล่าว โดยเชื่อว่าจะสามารถทำให้วัฒนธรรมของชาติพันธุ์ของตนเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก (Ji Guang-xu, 2018) แอปพลิเคชัน ไควโฉ่ว (Kuaishou) คือสื่อกลางในการเชื่อมโยงวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ากับวัฒนธรรมเมือง กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน และทำให้วัฒนธรรมในท้องถิ่นเป็นที่ยอมรับมากขึ้น ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และแอปพลิเคชันต่าง ๆ จึงเข้ามาเป็นตัวช่วยสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นของแต่ละชาติพันธุ์ได้มีเวลาในการแสดงออก และนำเสนอวัฒนธรรมของตนออกสู่สายตาคนภายนอก ซึ่งถือว่าเป็นการพัฒนาสื่อแบบดั้งเดิมและส่งเสริมการสร้างสื่อแบบใหม่ผ่านการใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้ามาเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่วัฒนธรรม และสอดคล้องกับแนวทางของแผนปฏิบัติการเชื่อมโยงประชาชน (People-to-People Bond) ภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง

บทสรุป

นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางเป็นโครงการขนาดใหญ่มีจุดประสงค์เพื่อการพัฒนาและเดินทางเปิดประเทศของประเทศจีน เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างภูมิภาคในด้านต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การเมือง การค้า การเงิน สังคม

และวัฒนธรรม ทางด้านของมณฑลชิงไห่ซึ่งเป็นมณฑลที่มีความอุดมสมบูรณ์ในด้านทรัพยากร และมีชนเผ่าที่หลากหลาย ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบสนองต่อยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง มณฑลชิงไห่จึงได้ใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองในการตอบสนองต่อยุทธศาสตร์หนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง ไม่ว่าจะเป็นการนำศิลปะการแสดงท้องถิ่นออกไปแสดงใน“งานมหกรรมสินค้าจีน-อาเซียน” (China - ASEAN Expo Cultural Exhibition) ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ People-to-People Bond อีกทั้งยังมีการนำศิลปะงานฝีมือของชนเผ่าต่างๆไปจัดแสดงภายในงานอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่วัฒนธรรมผ่านการรวมวัฒนธรรมเข้ากับด้านอื่นๆคือการท่องเที่ยวและกีฬา ด้านกีฬานอกจากจะเป็นการส่งเสริมการออกกำลังกายแล้ว เส้นทางการแข่งขันยังถูกจัดให้ผ่านสถานที่ทางประวัติศาสตร์ถือได้ว่าเป็นการแข่งขันกีฬาเพื่อซึมซับวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการแข่งขัน ด้านการท่องเที่ยวจะมีการสอดแทรกวัฒนธรรมเข้าไประหว่างการท่องเที่ยว นอกจากนั้นยังเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับทั้งการท่องเที่ยวและวัฒนธรรม และเพื่อที่จะเผยแพร่ข้อมูลเหล่านี้ไปสู่สังคมภายนอก ทั้งนี้มณฑลชิงไห่จึงได้นำเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถกระจายข้อมูลข่าวสารได้อย่างอิสระ โดยจุดมุ่งหมายของการเผยแพร่คือการดึงดูดผู้คนทั้งในและนอกประเทศที่มีความสนใจในวัฒนธรรมของมณฑลชิงไห่ให้เข้ามาเยี่ยมชมยังสถานที่จริง ไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมผ่านข่าวสาร วรรณกรรม เกม การ์ตูนบนแพลตฟอร์มอินเทอร์เน็ต รวมถึงมีการสร้างห้องสมุดดิจิทัล หอศิลป์ดิจิทัล และพิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมดิจิทัลอีกด้วย ซึ่งถือได้ว่าเป็นการพัฒนาสื่อแบบดั้งเดิมและส่งเสริมการสร้างสื่อแบบใหม่ผ่านการนำ

เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเข้ามาเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ ทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาอุตสาหกรรมวัฒนธรรมบนเส้นทางสายไหม (2018-2025) นอกเหนือจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นที่สามารถนำมาพิจารณาต่อยอดอุตสาหกรรมวัฒนธรรมของมณฑลชิงไห่เพื่อตอบสนองต่อนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง

บรรณานุกรม

คมชัดลึก. (2019). เปิดยิ่งใหญ่สัปดาห์การท่องเที่ยว-วัฒนธรรมมณฑลชิงไห่ ปี 2019. ได้จาก:

<https://www.komchadluek.net/news/pr/373681>.

สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2562.

ศิริลักษณ์ สิกขะบุรณะ. (2018). งาน The 15th China – ASEAN Expo 2018 (CAEXPO) ณ นครหนานหนิง สาธารณรัฐประชาชนจีน. ได้จาก:

<https://www.mhesi.go.th/main/th/34-news/news-gov/7597-the-15th-china-asean-expo-201>. สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2562.

เอ็มจีอาร์ ออนไลน์. (2019). สังคม - วัฒนธรรม. “จีนทรงเสน่ห์” ดีไซเนอร์แดนมังกรดึงเอกลักษณ์ท้องถิ่นสร้างโลกคู่สุดสร้างสรรค์ (ชุดที่ 2). ได้จาก:

<https://mgronline.com/china/detail/9600000038046>.

สืบค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2562.

Andrew Chatzky. (2019). China’s Massive Belt and Road Initiative: Available from: URL:

<http://www.qhnews.com/zt/system/2007/06/12/002137840.shtml> Accessed October 3, 2019

- Chen Shi. (2012). Study on the Grafting Mode of Drama Industry and Tourism Industry: Case study on Sichuan Opera. *Chinese Commerce*, 2012(2): 28-31.
- China Radio International. (2017). เกษะนกกลางทะเลสาบชิงไห่. ได้จาก: <http://thai.cri.cn/221/2017/10/11/228s259153.htm>. สืบค้นเมื่อ 28 สิงหาคม 2562.
- China Radio International. (2014). การแข่งขันขี่จักรยานสากลรอบทะเลสาบชิงไห่ครั้งที่ 13 เปิดฉาก. ได้จาก: <http://thai.cri.cn/247/2014/07/06/123s222695.htm>. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2562.
- Cohen, E. (1988). Authenticity and Commoditization in Tourism. *Annals of Tourism Research*, 1988,15(3): 371-385.
- David A. Cahir and Ian D. Clark. (2010). An Edifying Spectacle A History of Tourist Corroborees in Victoria, Australia. *Tourism Management*, 2010(3): 412-416.
- Hu Juan. (2010). Research on Tourism Creative Products: Case study on Tourism Performing Arts. Ph. D. Thesis, Anhui University, Hefei, Anhui, PRC.
- Hughes. (2002). *Art, Entertainment and Tourism*. London: Butterworth-Heineman, 2002.

- Ji Guang-xu. (2018). “KuaiShou” Under the Perspective of Urban and Rural Culture Mosaic: Fieldworks on the Mobile Internet Practice of the Young Villagers of the Tu people in Qinghai. *Ethno-National Studies*, 2018(1): 81-88.
- Jiang Cai-fang and Tian Yun-hai. (2011). Research on the Fusion of Xiangxi ethnic Cultural Tourism and Cultural Creative Industries. *Chinese Foreign Enterprise*, 2011(2): 44-46.
- Li Qing-yu. (2018). Qinghai's Development and Action Plan of Silk Road Cultural Industrial Belt (2018-2025). Retrieved October 01, 2019, from https://www.mct.gov.cn/whzx/qgwhxxlb/qh/201801/t20180112_830911.htm.
- Liu Jia. (2019). Qinghai: The blooming of cultural tourism. Retrieved September 5, 2019, from People.cn: <http://travel.people.com.cn/n1/2018/0131/c41570-29798595.html>.
- Luo Yun-min. (2018). Research on the Development Status and Integration of Tourism and Cultural Industry in Qinghai Province. *Journal of Qinghai Normal University (Philosophy and Social Sciences)*, 2018, 40(6): 15-20.

- Ma Li. (2019). Climate characteristics of Qinghai. Retrieved September 22, 2019, from Wenku:
<https://wenku.baidu.com/view/99e7565b6e1aff00bed5b9f3f90f76c660374c24?pcf=2>.
- Song Guan-feng. (2017). 2018 China International Water Tower Nordic Walking World Cup, Ledu station. Retrieved August 30, 2019, from Saixun:
<http://www.cnsaixun.com/event?id=123021>.
- Ted Silberberg. (1995). Cultural Tourism and Business Opportunities for Museums and Heritage Sites. *Tourism Management*, 1995, 16(5) : 361-365.
- Wang Meng-meng. (2018). Qinghai promotes “Culture+” the integration and innovation of the cultural industry. Retrieved September 23, 2019, from Xinhua: http://www.xinhuanet.com/2018-09/17/c_1123442811.htm.
- Wu Chu-qi. (2017). Belt and Road’ initiative tightens people-to-people bond of en-route countries: Available from: URL:
<https://www.cfr.org/backgrounder/chinas-massive-belt-and-road-initiative> Accessed October 3, 2019.
- Xing Hai-ning. (2019). Tibetan population distribution and its characteristics of Qinghai Province. Retrieved September 11, 2019, from Tibet.cn:

http://www.tibet.cn/periodical/xzyj/1993/01/200504/t20050408_22783.html.

Yao Peng. (2019). The value of Exploitation and Utilization of Leisure Culture of Ethnic Minorities Living in Qinghai under the Perspective of Belt and Road. Journal of Hotan Normal College, 2019, 38(2): 104-108.

Yuan Jun and Zhang Meng. (2010). Research on the Sustainable Development of Macau's Cultural Heritage Tourism from the Perspective of Ecotourism. Journal of Shenzhen University, 2010, 27(4): 99-104.

Zeng Zhen-huang. (2019). Silk Road International Film Festival. Introduction to the film festival: Available from: URL:
http://sriff.cn/EN/about_more.php?classid=2
Accessed September 22, 2019.

Zhang Wen-jun. (2009). Research on the Integration and Development of Tourism and Creative Industries. Ph. D. Thesis, Northwest A&F University, Xi'an, Shaanxi, PRC.

Zhu Xi-quan. (2018). Wang Guangcheng is coming to Qinghai Province to teach dancing. Retrieved September 5, 2019, from Qinghai NEWS:

[http://www.qhnews.com/newscenter/system/2016/
04/21/011986565.shtml](http://www.qhnews.com/newscenter/system/2016/04/21/011986565.shtml).

Qinghai Response to Belt and Road Initiative by Using Qinghai's Development and Action Plan of Silk Road Cultural Industrial Belt

Suppakorn Khonkhlong

School of Sinology, Mae Fah Luang University
333 Moo1 Thasud, Muang, Chiang Rai Province 57100
Tel.: +66 5391 6693 Email: Suppakorn.kho@mfu.ac.th

(received 22 May,2020) (revised 12 June,2020)

(accepted 16 June,2020)

Abstract

The objective of this research is to study the response of Qinghai to the “Belt and Road Initiative” which is the main policy of China. The essential factors of this research are the background of the “Belt and Road Initiative” and the operation of the developing plan. Moreover, this research also studies relate to the geography and populations of Qinghai for understanding about Qinghai. Qinghai has responded to the “Belt and Road Initiative” by developing the cultural industry from taking advantage of uniqueness and variety of populations and combining different cultures to traveling and sport for increasing the value of culture and traveling. These cultural industries are promoted by using the internet and holding

exhibitions in the China-ASEAN Expo. In conclusion, Qinghai has taken advantage of the “Belt and Road Initiative” for encouraging the unique culture of Qinghai province to ASEAN and the world.

Keywords: BRI, Qinghai, Cultural Industry